

Tadqiqot UZ

**ЎЗБЕКИСТОН
ОЛИМЛАРИ ВА
ЁШЛАРИНИНГ
ИННОВАЦИОН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАРИ
МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

31 DEKABR
№35

CONFERENCES.UZ

ИҚТИСОДИЁТДА ИННОВАЦИЯЛАРНИНГ
ТУТГАН ЎРНИ

1. Axmedova Aziza Umid qizi RESPUBLIKA IJTIMOİY - IQTISODIY MASALALARINI YECHISHDA AKT AHAMIYATI	7
2. Mardonov Saidmurot Arzimurot o'gli IQTISODIYOTDA IPOTEKA KREDITLARINING NAZARIY AHAMIYATI	9
3. T.K. Ergashev, D.P. Farmonov THE ROLE OF INTERNATIONAL TOURISM IN THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRIES	11
4. Шавкат Болтаев ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДА ТЕЖАМКОРЛИККА ЭРИШИШ ВА САМАРАДОР- ЛИКНИ ОШИРИШ МАСАЛАЛАРИ	14
5. Азиз Қодиров ЭКОЛОГИК ТУРИЗМНИНГ ҲУДУДИЙ ВА МАҲАЛЛИЙ ЗАХИРАЛАРИДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШ МАСАЛАЛАРИ	16

ЭКОЛОГИК ТУРИЗМНИНГ ХУДУДИЙ ВА МАҲАЛЛИЙ ЗАХИРАЛАРИДАН ОҚИЛОНА Фойдаланиш масалалари

Азиз Қодиров,
БухДУ мустақил изланувчиси

Аннотация. Ушбу маъруза тезисида экологик туризмнинг ривожланишида захираларнинг аҳамияти ва ўзига хос хусусиятлари ёритилган. Шунингдек, экологик туризмнинг ҳудудий ва маҳаллий захираларидан оқилона фойдаланиш масалалари ўрганилган.

Калит сўзлар: туризм, экология, экологик туризм, захира, минтақа, ижтимоий-иқтисодий омиллар.

Экологик туризм атроф - муҳитга ва ҳудуднинг экологик ҳолатига таъсир кўрсатади, чунки экотуризм тушунчасининг ўзида тежамкорлик билан табиатдан фойдаланиш элементлари мавжуд, булар атроф- муҳитга зарар етказмайди, аксинча аҳолининг экологик маданиятининг ўсишига кўмаклашади. Юқорида муаллиф томонидан таъкидланганидек, субъектлар ҳудудларида экотуристлик фаолиятни ташкил этиш табиий муҳитга минимал таъсир қилишни тахмин қилади, бунга туризм шакллари, техник жиҳозлашни ва намоиш объектлари ҳудудларида туристлар фаолиятида чекловлар орқали эришилади.

Асосий мақсадга ҳудудда экологик туризмни ривожлантиришга эришиш учун энг аввало икки гуруҳдаги иқтисодий ва ижтимоий характерга эга масалаларни ечиш зарур:

1) Иқтисодий характерга эга масалалар:

- рекреацион зонада экологик туризмнинг иқтисодий ролини кучайтириш ва ҳудудий мультипликатив таъсирни яратиш (рекреацион фаолият билан боғлиқ туризм соҳаларини ривожлантириш);

- экологик туризмни ривожлантиришга чет эл ва миллий инвесторларни жалб қилишга кўмаклашиш;

- қишлоқ ҳудудларида табиий захиралардан ва махсус кўриқланадиган табиий ҳудудлардан фойдаланиш ва муҳофаза қилишнинг иқтисодий самарадорлигини ошириш;

- туризмни бошқариш тизимига қишлоқ жойларига туристларни жойлаштириш воситаларини ривожлантиришни рағбатлантиришнинг иқтисодий усуллари татбиқ этиш(гаров-қайтариш схемалари, чегирмали тарифлар, кредитлар бўйича фоизларни қисман қоплаш дастурларини татбиқ этиш, экологик туризмни ривожлантириш бўйича туман(ҳудудий) фондни ташкил этиш ва ҳ.);

- экологик туризмни маълумот жиҳатидан қўллаб-қувватлаш интеграцияланган тизимини яратиш(давлат, вилоят ва туман бюджетлари ва хусусий инвестициялар орқали ҳиссаси билан молиялаштириш), ушбу тизим туристик фаолият юритувчи субъектларга ҳудудий, миллий ва чет эл бозорларида ўз таклифларини юритиш учун самарали маркетинг хизматларини таклиф этади;

- қишлоқ яшаш жойларида туристларни жойлаштириш учун замонавий воситаларни яратишни қўллаб-қувватлаш, хизматлар сифатини Европа Иттифоқининг стандартлари даражасида сертификатлаштириш билан бирга.

2) Ижтимоий характерга эга масалалар:

- қишлоқларда ижтимоий барқарорлик учун шароитлар яратиш;

- қишлоқларда хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш муҳим элементи сифатида рекреант-мижозларга хизмат кўрсатиш сифатини кўтариш;

- қишлоқ аҳолиси бандлик соҳасини кенгайтириш ва янги иш ўринларини яратиш;

- қишлоқларда маданий меросни сақлаб қолиш, қўллаб-қувватлаш ва қайта тиклаш (анъаналар, урф-одатлар, хунармандчилик, табиат ёдгорликлари, тарих, дин ва маданият).

Республика ҳудудларида туризмни ривожлантириш бўйича датсурларни ишлаб чиқиш ва татбиқ этишда фақат лойиҳани амалга оширишдан манфаатларни кўзламаслик керак, балки туризмнинг ушбу шаклини ривожлантириш билан боғлиқ муаммоларни ҳам назарда тутиш лозим. Булар орасида қуйидагиларни ажратиш мумкин:

- туристик хизматлардан кўпчилигининг мавсумий характери;

- экологик туризмни ривожлантириш бўйича ҳаракатларни мувофиқлаштириш учун МЭТХ маъмурияти, маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органлари ва маҳаллий аҳоли томонидан

ишлаб чиқилган механизмнинг йўқлиги;

- экотуристлик маҳсулотни юритиш ва амалга ошириш бўйича яхлит занжирини шакллантириш зарурияти;

- МЭТХ ҳудудларида меҳнат захиралари катта қисмини бандлигининг мавсумий характери;

- экотуризмни ривожлантиришдан етарли иқтисодий манфаат кўрмаган ҳолатларда маҳаллий аҳолининг ижтимоий инертлиги ва янгилик киритишларига қаршилик кўрсатиши;

- ҳудуднинг экологик мувозанатини сақлаш, масалан, чиқиндиларни утилизация қилиш муаммосини ечиш зарурияти.

Республика ҳудудларида экологик туризм шундай ривожланиши зарурки, ҳудудий иқтисодиёт ривожланишига, табиий захиралардан оқилона ва тежамкор фойдаланишга кўмаклашиши ҳамда доимий бандликни таъминлаш орқали маҳаллий аҳолига фойда ва даромад келтириши, маҳаллий ҳунармандчилик ва халқ ҳунармандчилигини ривожлантиришга кўмаклашиши лозим.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Қодиров А.А. Экологик туризм захираларидан оқилона фойдаланиш муаммолари ва истикболларини баҳолаш масалалари// “Логистика ва иқтисодиёт” илмий электрон журнали, №5 2021 й. 322-328 б.